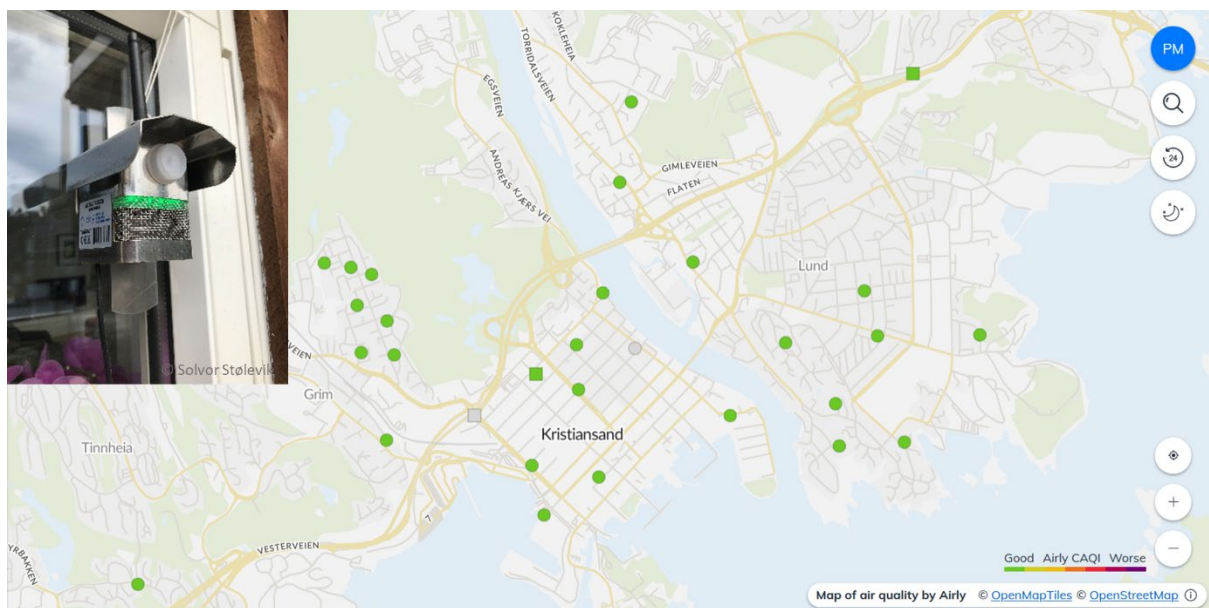

Kjære NordicPATH-deltaker,

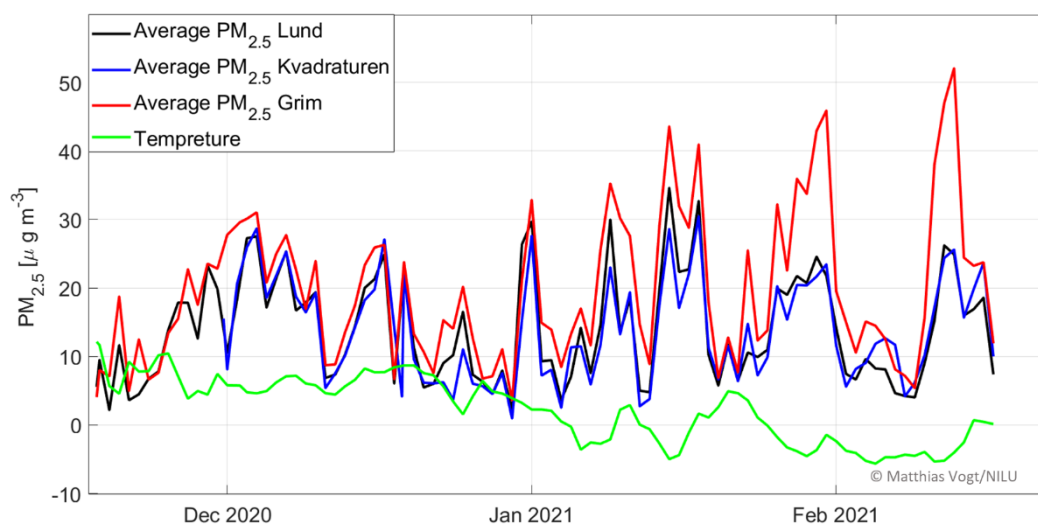
nå har det allerede gått et halvt år med mange aktiviteter i Kristiansand for å løse miljørelaterte utfordringer på veien mot smarte og bærekraftige byer i Norden. Og du lurte kanskje på hva som har skjedd siden du fylte ut påmeldingsskjemaet for mange måneder siden? I denne mailen får du svaret.

Høsten 2020 ble den offisielle oppstarten kunngjort under Miljøuka i oktober. Her ble prosjektet presentert til offentligheten og vi inviterte Kristiansands innbyggere til å være med i prosjektet.

Vi delte også ut sensorer som innbyggere kan bruke for å måle luftkvaliteten der de bor. På denne måten får kommunen bedre oversikt over luftkvaliteten på Grim, Lund og Kvadraturen. På bildet nedenfor vises det hvor i byen sensorene har blitt montert.

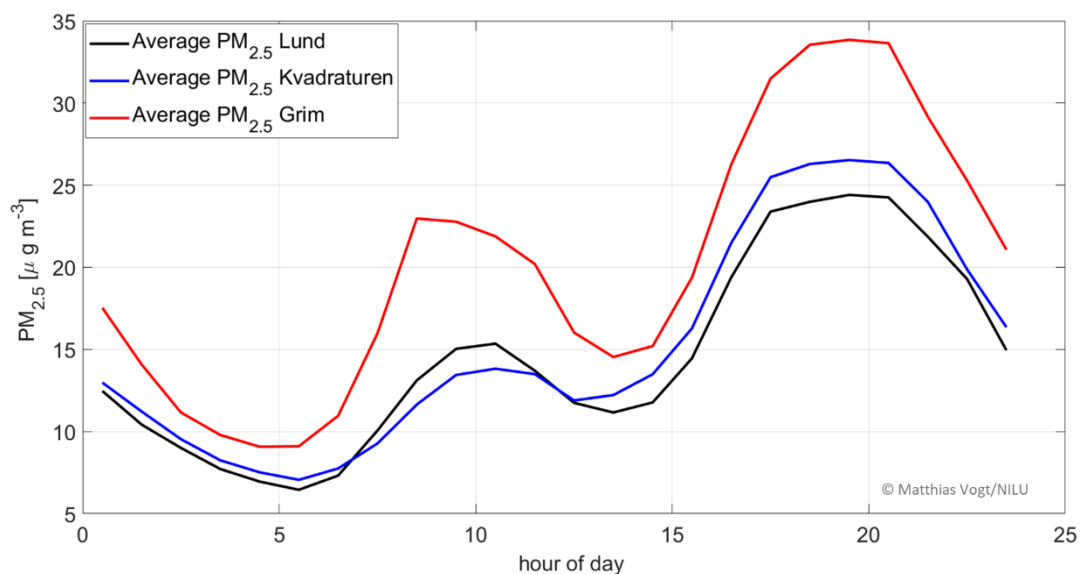

Sensorene har levert måleresultater gjennom hele vinteren og viste forhøyde nivåer av svevestøv, særlig på de kaldeste dagene, som vist på grafen nedenfor. Jo kaldere temperaturen blir, jo høyere nivåer av svevestøv (fine partikler, $PM_{2.5}$).

Siden $PM_{2.5}$ dannes under forbrenning av biomasse, som for eksempel av ved, tyder dette på at innbyggerne i de tre områdene benyttet seg av mye vedfyring gjennom den kalde perioden. Det er

særlig godt synlig i grafene nedenfor som viser høyere PM_{2.5}-nivåer i luften på formiddagen (når folk sitter på hjemmekontor) og på ettermiddagen/kvelden når folk er hjemme og fyrer.

For å lære mer om innbyggernes vaner i forbindelse med bruk av vedfyring, laget Kristiansand kommune sammen med NordicPATH partner Mapita en digital undersøkelse om dette tema. Over 250 personer tok seg tid for å fylle ut skjemaet. Kanskje du kjenner igjen bildene nedenfor?

Hvor mange ildsteder har du i din bolig?

– 0 +

Hvilken type ildsted har du i boligen du bor i?

- Åpen peis
- Gammel vedovn (produsert før 1998)
- Moderne vedovn (produsert mellom 1998 og 2015)
- Vedovn produsert etter 2015
- Annet

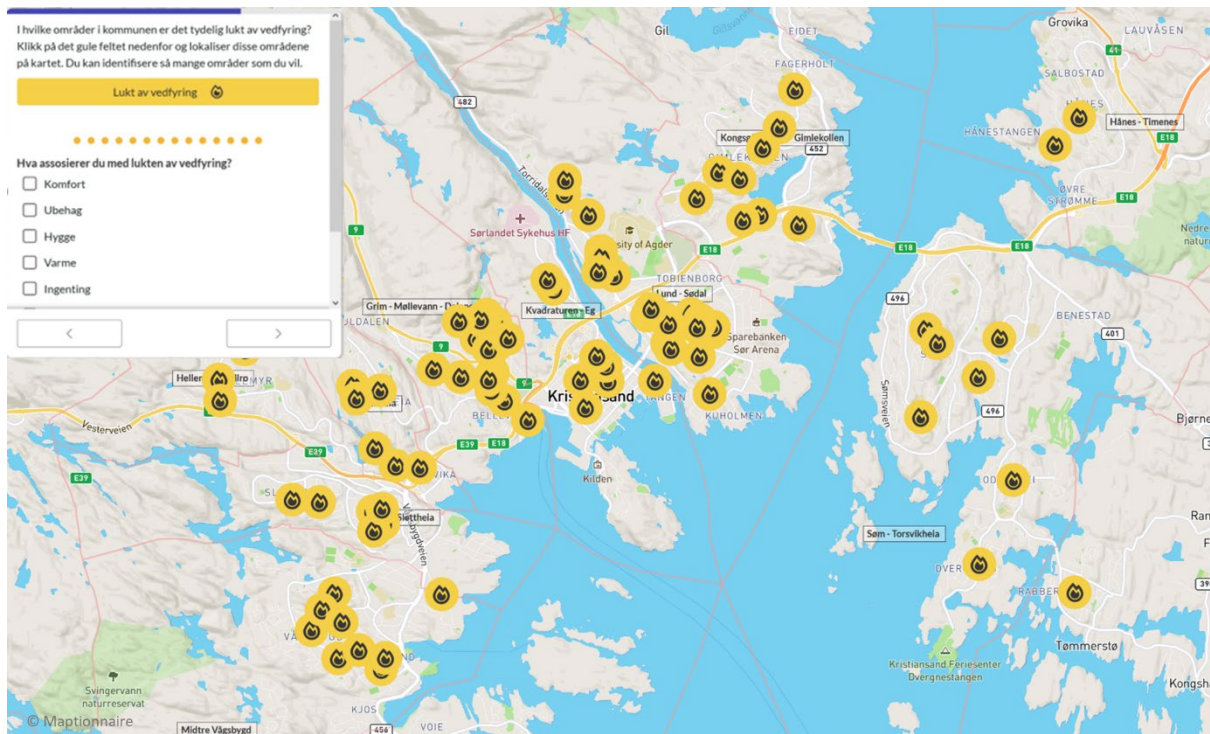
Hvis annet, vennligst spesifiser

Hvor ofte benytter du vedfyring som oppvarming hjemme om vinteren?

< >

Det viste seg at flertallet av deltagerne i undersøkelsen eier en peis og bruker den ofte, særlig om vinteren. Måleresultatene bekreftet dette (se grafene ovenfor). I spørreskjemaet ble kommunens panteordning for å bytte ut gamle vedovner nevnt. Det er usikkert om det blir midler til denne panteordningen også neste år. Har du en gammel vedovn (eldre enn 1998) anbefaler vi å bytte den ut med en ny, rentbrennende vedovn, som forurenses mye mindre og er mer effektiv, dvs. du får mer varme fra hver vedkubbe. Du kan få 5000 kr i støtte for å kjøpe en ny vedovn i år hvis du bor på Grim, Lund eller i Kvadraturen. For mer informasjon gå til:

<https://www.kristiansand.kommune.no/navigasjon/bolig-kart-og-eiendom/miljo-og-klima/pantvedovn/>

På dette kartet kan du se hvor deltakerne identifiserte lukten av vedfyring i byen. Mange deltakere assosierer hygge og kos med bruk av peisen/vedovnen og føler seg ikke plaget av lukten av vedfyring i byen.

Dersom du vil vite mer om resultatene fra undersøkelsen finner du foreløpige resultater her: https://nordicpath.wp.nilu.no/wp-content/uploads/sites/16/2021/06/NordicPATH_rapport_vedfyringsundersøkelse.pdf.

For å diskutere vedfyringstematikken med innbyggerne og for å sammen finne løsninger for å redusere utslipp av svevestøv fra vedfyring, arrangerte vi et webinar i mars.

Han hengte opp en luftmåler i Kristiansand. Da oppdaget han at luftkvaliteten var like dårlig som i Kina.

Lyst til å titulere deg som forsker, men ikke studere en evighet? Nå er det faktisk mulig.

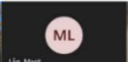

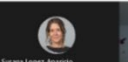

Gust G. Oygengård Journalist
 Torodd W. Christensen Fotograf
 5. mars 2021 07:00 | Sist oppdatert 8. mars 2021

+11
KN
DH
EH
E

Ekspertene holdt korte innlegg om utslipp fra vedfyring, helse relaterte utfordringer fra eksponering for svevestøv i luften og hva man bør tenke på for å ivareta godt innemiljø ved bruk av peis. Også en deltaker som har installert en sensor på huset sitt reflekterte over sine erfaringer med prosjektet. Etterpå var det mulig for deltakerne å stille spørsmål og diskutere med både ekspertene, men også representanter fra Kristiansand kommune. Litt over 20 personer deltok i den konstruktive diskusjonen. De som ikke hadde anledning til å delta på webinar, eller fylle ut den digitale undersøkelsen om vedfyring, kan fortsatt sende innspill om tematikken vedfyring til Kristiansand kommune via følgende lenke: <https://www.menti.com/4g26146my1>. Opptaket av seminaret finner du her: <https://youtu.be/ra5yHczYFAM>.

Informasjon og resultater fra prosjektet hjelper kommunen å få bedre oversikt over luftforurensningssituasjonen og finne mulige løsninger for å bedre luftkvaliteten i kommunen. Denne informasjonen vil bli brukt av kommunen i sitt videre arbeid. Etter sommeren planlegger kommunen et møte med bl.a. brannvesenet for å diskutere videre hva vi kan gjøre sammen med dem for å redusere forurensning fra vedfyring. For mer informasjon om luftkvaliteten i Kristiansand og pågående arbeid for å bedre luftkvaliteten, kan du lese her:

<https://www.kristiansand.kommune.no/navigasjon/bolig-kart-og-eiendom/miljo-og-klima/luftkvalitet/#hva-kan-du-gjore>.

Etter sommerpausen skal vi fortsette med flere aktiviteter i NordicPATH-prosjektet. Det vil for eksempel være mulig å låne en sensor for å feste på sykkelen for måling av luftkvalitet gjennom hele byen. Du vil få informasjon om dette etter ferien.

Bruk gjerne sommeren for å lese mer om NordicPATH-prosjektet på våre nettsider (<https://nordicpath.nilu.no/>) og for å delta i Kristiansand kommunens idéugnad om stedskvaliteter og transportløsninger i hverdagen (<http://mpt.link/kristiansand>). Innspill herfra vil bl.a. brukes i arbeidet med å lage en ny kommuneplan for Kristiansand.

Med ønsker om en riktig god sommer

NordicPATH-teamet i Kristiansand

Solvor Stølevik (Kristiansand kommune)

Alena Bohackova (Kristiansand kommune)

Sonja Grossberndt (NILU)

Dr Nuria Castell (NILU)

Juni 2021